

Ювілеї = Anniversary = Юбилей

Ukr Neurosurg J. 2019;25(4):77-78
doi: 10.25305/unj.179344

Євгенію Георгійовичу Педаченку – 70

70th anniversary of Eugene Georgiyovych Pedachenko

Евгению Георгиевичу Педаченко – 70

21 жовтня 2019 року виповнилося 70 років директору ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України», заслуженому діячу науки і техніки України, лауреату Державної премії України, академіку НАМН України, доктору медичних наук, професору Євгенію Георгійовичу Педаченку.

Становлення Євгенія Георгійовича як фахівця-нейрохірурга відбувалося під безпосереднім впливом його батька – одного із фундаторів української нейрохірургії професора Георгія Панасовича Педаченка, а також професорів і співробітників Київського НДІ нейрохірургії. Частими гостями у гостинному київському домі Георгія Панасовича і Марини Василівни були видатні медики, засновники та керівники провідних нейрохірургічних клінік СРСР – професори О.І. Арутюнов і А.П. Ромоданов, О.М. Коновалов (Москва), І.С. Бабчин, Б.О. Самотокін і О.Г. Земская (Ленінград), К.І. Харитонова (Новосибірськ), Е.І. Злотник (Мінськ), С.Г. Зограбян (Єреван), Л.О. Тевторадзе та О.А. Сігуа (Тбілісі), Л.А. Клумбіс (Каунас), М.Х. Карієв (Ташкент) та інші, спілкування з якими залишило незабутній слід у пам'яті їх сина.

Після закінчення з відзнакою Київського медичного інституту з 1972 р. Є.Г. Педаченко безперервно

працює в одній і тій самій установі – Київському інституті нейрохірургії (нині – ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України»), де зробив блискучу наукову і професійну кар'єру від лікаря-ординатора до керівника відділу нейротравми (1987) і директора Інституту (з 2013 р.). Він став одним із піонерів малоінвазивної, «амбулаторної» нейрохірургії. Протягом багатьох років (з 1993 р.) як головний позаштатний нейрохірург МОЗ був організатором нейрохірургічної служби України. В 2013 році на Всесвітньому конгресі нейрохірургів у Сеулі (Південна Корея) професора Педаченка шляхом таємного голосування обрано віце-президентом Всесвітньої федерації нейрохірургічних товариств (WFNS).

У 1975 р. Євгеній Георгійович захистив кандидатську дисертацію на тему «Множественные травматические внутримозговые гематомы», а у 1984 р. в Інституті нейрохірургії ім. М.Н. Бурденка АМН СРСР (Москва) – докторську дисертацію на тему «Ушибы головного мозга у больных артериальной гипертензией». Обидві дисертації було виконано під науковим керівництвом академіка А.П. Ромоданова.

Характерними рисами професора Педаченка завжди була спрямованість на вирішення актуальних проблем сучасної медицини і тонке відчуття нового, перспективного та прогресивного в нейрохірургії. Коло його наукових інтересів було і залишається незмінно широким. Основними напрямками наукової діяльності Є.Г. Педаченка є: а) травматичне ураження головного мозку (розробка сучасної концепції патогенезу черепно-мозкової травми, основ геріатричного та соматичного напрямів у нейрохірургії травматичних уражень, генної терапії при черепно-мозковій травмі, наукове обґрунтування стандартів діагностики та лікування черепно-мозкової травми, розробка комп'ютерних експертних систем для закладів охорони здоров'я); б) малоінвазивні втручання в спінальній нейрохірургії (наукове обґрунтування, розробка і впровадження пункційних та ендоскопічних втручань; розробка напрямку «амбулаторна нейрохірургія»); в) наукове обґрунтування розвитку нейрохірургічної служби в Україні; г) розробка та впровадження стандартів діагностики і клінічних протоколів лікування в нейрохірургії; д) історія розвитку нейрохірургії в Україні.

У 1995 р. за ініціатииви Євгенія Георгійовича в Інституті нейрохірургії була створена клініка лазерної та ендоскопічної спінальної нейрохірургії – перша в країнах СНД. Опанувати методи малоінвазивної нейрохірургії Є.Г. Педаченку допомогли видатні

фахівці J. Chiu (США), P.W. Asher (Австрія), J. Hellinger (Німеччина), які були засновниками цього новітнього напрямку хірургії. Як провідний медичний консультант проекту, він сприяв впровадженню технології «кібер-ніж» в Україні, створенню спеціалізованої клініки із лікування онкологічних захворювань з використанням цієї технології.

Як визнаного у світі фахівця-нейрохірурга Є.Г. Педаченка протягом багатьох років запрошують для виконання хірургічних втручань у закордонні клініки, а також виступити з лекціями щодо новітніх хірургічних технологій у галузі нейрохірургії (Австрія, Іспанія, Німеччина, Росія, США, Швейцарія тощо) і доповідями на міжнародних нейрохірургічних конгресах, семінарах, симпозиумах більш ніж у 50 країнах. Євгеній Георгійович є членом Всесвітньої, Європейської та Української асоціацій нейрохірургів, нейроотвратологічного комітету WFNS, почесним членом Російської асоціації нейрохірургів, членом Королівського товариства хірургів (США), Американської (США) та Європейської асоціацій малоінвазивної спінальної хірургії.

Про визнання багаторічної плідної праці Євгенія Георгійовича на ниві медичної науки і практичної нейрохірургії свідчить обрання його академіком Всесвітньої академії нейрохірургії (WANS), Європейської нейроотвратологічної академії, Всесвітньої академії Альберта Швейцера, Польської медичної академії.

Є.Г. Педаченко є автором та співавтором 52 монографій («Множественные травматические внутричерепные гематомы», «Черепно-мозговая травма и общесоматическая патология», «Справочник по нейроотвратологии», «Современные представления о патогенезе закрытой черепно-мозговой травмы», «Клиническое руководство по черепно-мозговой травме», «Нейрохірургічна служба в регіонах України», «Черепно-мозкова травма: сучасні принципи невідкладної допомоги», «Киевская нейрохирургия в довоенные годы», «Діагностика та хірургічне лікування дискогенних нейрокомпресійних синдромів хребта», «Травматичні ушкодження хребта і спинного мозку» тощо), керівництв, навчальних посібників та довідників (зокрема виданих у США, Італії, Росії), понад 600 наукових праць, 46 винаходів та патентів. Широке міжнародне визнання отримали його книги «Эндоскопическая спинальная нейрохирургия», «The Practice of Minimally Invasive Spinal Technique» (США), «Пункционная вертебропластика», які стали класичними. Його монографія «Пункционная вертебропластика» є настільною книгою для фахівців.

Професор Педаченко підготував 12 докторів та 38 кандидатів медичних наук. Його учні стали керівниками нейрохірургічних відділень в Україні, нейрохірургічних служб і клінік в Азербайджані, Вірменії, Узбекистані, Лівії, Сирії. Як голова спеціалізованої Вченої ради при Інституті нейрохірургії він проводить велику роботу з підготовки наукових кадрів із нейрохірургії.

Як головний нейрохірург МОЗ України (1993–2017) Є.Г. Педаченко забезпечував організацію дієвої спеціалізованої медичної допомоги в Україні. Накази МОЗ України «Про заходи щодо поліпшення організації та підвищення якості нейрохірургічної допомоги населенню України» (1994), «Про вдосконалення спеціалізованої медичної допомоги при хребетно-спинномозковій травмі» (1998), «Про вдосконалення організації невідкладної нейрохірургічної допомоги» (2004), «Про затвердження клінічних протоколів із спеціальності "нейрохірургія"» (2008) тощо сприяли підвищенню якості надання нейрохірургічної допомоги населенню, розвитку мережі нейрохірургічних відділень. За його

авторством і під його керівництвом розроблено стандарти надання нейрохірургічної допомоги, 89 клінічних протоколів та 6 настанов із нейрохірургії.

Професор Педаченко багато років працював у вченій медичній раді МОЗ України як член президії (1977–2005) і голова (1994–2002). Вчена медична рада об'єднувала найавторитетніших науковців країни, була дорадчим органом і значною мірою визначала стратегію розвитку медичної науки та практики. У 2000–2004 роках Євгеній Георгійович був головою експертної ради ВАК України з клінічної медицини (хірургічні хвороби).

Є.Г. Педаченко – головний редактор «Ukrainian Neurosurgical Journal», член редколегій та редакційних рад багатьох наукових журналів (Україна, Росія, США), зокрема журналів «Вопросы нейрохирургии им. Н.Н. Бурденко» (Росія), «Journal of Minimally Invasive Spinal Technique» (США), «Internet Journal of Minimally Invasive Spinal Technology» (США), «The Lancet Neurology (Ukrainian edition)» тощо.

За досягнення у розвитку медицини Євгенія Георгійовича нагороджено почесними грамотами Президії Верховної Ради Української РСР та України, великою Золотою медаллю Всесвітньої академії Альберта Швейцера, орденом князя Ярослава Мудрого V ст.

За роки роботи Є.Г. Педаченка директором Інституту вдалося досягти значних успіхів у науковій і лікувальній роботі та розвитку інфраструктури установи. Плідна діяльність із встановлення міжнародних наукових зв'язків, підготовки фахівців Інституту в найвідоміших нейрохірургічних клініках світу дала змогу суттєво поліпшити результати лікування пацієнтів, відмовитися від необхідності направлення хворих на лікування в закордонні клініки. Немає жодного нейрохірургічного втручання, яке б не опанували фахівці Інституту. Для молодих спеціалістів засновано премію імені академіка О.І. Арутюнова – фундатора Інституту і нейрохірургічної служби України.

Завершено реконструкцію клінічного корпусу, проведено масштабні роботи із забезпечення енергозбереження у п'ятьох клініко-діагностичних корпусах. На черзі – створення Центру нейроотвратми і нейрореабілітації після реконструкції будівлі, яку було законсервовано впродовж більше ніж 30 років. Інститут стає дедалі привабливішим для інвесторів – за рахунок позабюджетних коштів зроблено багато корисних справ, зокрема встановлено і введено в експлуатацію найсучасніший 3-тесловий магнітно-резонансний томограф.

Євгеній Георгійович залишається активно діючим нейрохірургом, до якого приїздять на операції пацієнти із різних країн, зокрема із США, Австралії, Канади, Великої Британії, країн СНД. Не згасає і його наукова активність. У поточному році за його авторством і редакцією видано «Практичне керівництво з МР-трактографії», «Локальний формуляр лікарських засобів (випуск третій)», «Англо-український та українсько-англійський словник термінів у нейрохірургії», а також підготовлено до видання монографію «Spinal Cord and Spinal Column Tumors» (США) і посібник «Стандартизація в нейрохірургії» (в трьох частинах).

З нагоди ювілею колектив Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України, редколегія «Ukrainian Neurosurgical Journal», нейрохірурги України, наукова і медична громадськість щиро вітають Євгенія Георгійовича Педаченка, зичать йому міцного здоров'я, творчого довголіття і подальших успіхів у його багатогранній, плідній та конструктивній діяльності.